ئۆمەر ئىبنى خەتتاب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ يەمەندىن ياردەمچى قوشۇن كەلگەندە، ئۇلاردىن: ئاراكۆلاردا ئۇۋەيىس ئىبنى ئامىر بارمۇ؟ دەپ سورايتتى

ئۇسەيىر ئىبنى ئەمرۇ -ئۇ ئىبنى جابىرمۇ دېيىلىدۇ- رىۋايەت قىلىپ مۇنداق دېگەن: ئۆمەر ئىبنى خەتتاب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ يەمەندىن ياردەمچى قوشۇن كەلگەندە، ئۇلاردىن: ئاراكۆلاردا ئۇۋەيىس ئىبنى ئامىر بارمۇ؟ دەپ سورايتتى. ئاخىرى ئۇۋەيىس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ يېتىپ كەلگەندە ئۆمەر ئۇنىڭدىن: سەن ئۇۋەيىس ئىبنى ئامىرمۇ؟ دەپ سوربدى، ئۇ: ھەئە، دېدى، مۇراد قەبىلىسىنىڭ قەرەن دېگەن يىرىدىنمۇ؟ دېدى، ئۇ: ھەئە، دېدى، سەندە ئاق كېسەل بار بولۇپ، بىر تەكشچىلىك جايدىن باشقا ھەممە يېرىڭ ساقايدى، شۇنداقمۇ؟ دېگەندە، شۇنداق، دېدى. ئاناڭ بار، شۇنداقمۇ؟ دېگەندە، شۇنداق، دېدى. مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «سىلەرگە ئۇۋەيىس ئىبنى ئامىر يەمەن ئەھلىنىڭ مۇراد قەبىلىسىنىڭ قەرەن دېگەن يىرىدىن كەلگەن ياردەمچى قوشۇنى بىلەن بىللە كېلىدۇ، ئۇنىڭدا ئاق كېسەل بولۇپ، بىر تەكشچىلىك جايدىن باشقا ھەممە يېرى ساقايغان، ئۇنىڭ ئانىسى بار، ئۇ ئانىسىغا ۋاپادار، ئۇ ئاللاھ بىلەن قەسەم قىلسا ئاللاھ ئەمەلگە ئاشۇرىدۇ. ئەگەر قىلالىساڭ ئۆزۈڭگە مەغپىرەت تىلەپ دۇئا قىلىشىنى سورىغىن» دېگەن سۆزىنى ئاڭلىغانىدىم. ماڭا مەغپىرەت تىلەپ دۇئا قىلغىن، دېدى. ئۇۋەيىس مەغپىرەت تىلەپ دۇئا قىلدى. ئۆمەر ئۇنىڭدىن: قەيەرگە كېتىۋاتسەن؟ دەپ سوربدى. ئۇ: كۇفەگە، دېدى. ئۆمەر: سېنى كۇفەنىڭ ۋالىسىغا تونۇشتۇرۇپ بىر پارچە خەت يېزىپ بېرەيمۇ؟ دېگەن ئىدى، ئۇ: مەن ئادەتتىكى كىشىلەردىن بولۇشنى ياخشى كۆرىمەن، دېدى. كېلەركى يىلى كۇفىنىڭ ئابرۇيلۇق كىشىلىرىدىن بىرى ھەجگە بېرىپ ئۆمەر بىلەن ئۇچراشتى. ئۆمەر ئۇنىڭدىن ئۇۋەيىسنى سورىغان ئىدى، ئۇنىڭغا: ئۇ ئۆيى ناچار ۋە مۇلكى ئاز ھالدا قالدى، دېدى. ئۆمەر: مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «سىلەرگە ئۇۋەيىس ئىبنى ئامىر يەمەن ئەھلىنىڭ مۇراد قەبىلىسىنىڭ قەرەن دېگەن يىرىدىن كەلگەن ياردەمچى قوشۇنى بىلەن بىللە كېلىدۇ، ئۇنىڭدا ئاق كېسەل بولۇپ، بىر تەكشچىلىك جايدىن باشقا ھەممە يېرى ساقايغان، ئۇنىڭ بىر ئانىسى بار، ئۇ ئانىسىغا ۋاپادار، ئۇ قاچانكى ئاللاھ بىلەن قەسەم قىلسا ئاللاھ ئەمەلگە ئاشۇرىدۇ. ئەگەر قىلالىساڭ ئۆزۈڭگە مەغپىرەت تىلەپ دۇئا قىلىشىنى سورىغىن» دېگىنىنى ئاڭلىغانىدىم، دېدى. ئۇ كۇفەگە قايتىپ ئۇۋەيسنىڭ يېنىغا كېلىپ: مەن ئۈچۈن مەغپىرەت تىلىگىن، دېدى. ئۇۋەيس: سەن ياخشى سەپەردىن يېڭىلا كەلدىڭ، سەن مەن ئۈچۈن مەغپىرەت تىلىگىن، ئۆمەرنى كۆردۈڭمۇ؟ دېدى. ئۇ كىشى: ھەئە، دېدى. ئۇۋەيس ئۇنىڭ ئۈچۈن مەغپىرەت تىلىدى. كىيىن كىشىلەر ئۇنى بىلىپ كېتىپ، ئۇۋەيس ئۇ يەردىن كېتىپ قالدى. ئۇسەيىر ئىبنى جابىردىن رىۋايەت قىلغان يەنە بىر ھەدىستە: كۇيە ئەھلى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا ئۆمەك بولۇپ كەلدى، ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئۇۋەيسنى مەسخىرە قىلىدىغان بىر كىشى بار ئىدى، ئۆمەر ئۇلاردىن: ئىچىڭلاردا قەرەنلىكلەردىن بىرەر كىشى بارمۇ؟ دېگەندە، ئۇ ئۆمەرنىڭ ئالدىغا كەلدى. ئۆمەر: پەيغەمبەر سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دېگەن: «سىلەرگە يەمەندىن «ئۇۋەيس ئىبنى ئامىر» ئىسىملىك بىر كىشى كېلىدۇ. ئۇ يەمەندە پەقەت بىر ئانىسىنى قويۇپ كېلىدۇ، ئۇنىڭدا ئاق كېسەل بولۇپ، ئاللاھ تائالاغا دۇئا قىلغان ئىدى، ئاللاھ تائالا ئۇنىڭ بىر تەكشچىلىك جايدىن باشقا ھەممە يېرىگە شىپا ئاتا قىلغان. سىلەردىن كىم ئۇنىڭ بىلەن ئۇچراشسا سىلەرگە مەغپىرەت تىلەپ دۇئا قىلىشىنى سورىسۇن» دېگەن ئىدى. ئۇسەيرنىڭ ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلغان يەنە بىر رىۋايەتتە ئۆمەر: مەن ھەقىقەتەن رەسۇلۇللاھنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان ئىدىم: تابىئىنلارنىڭ ئەڭ ياخشىسى ئۇۋەيس دەپ ئاتىلىدىغان بىر كىشى بولۇپ، ئۇنىڭ ئانىسى بار، ئۇنىڭدا ئاق كېسەل بار، ئۇنى سىلەرگە مەغپىرەت تەلەپ قىلىشقا بۇيرۇڭلار

[سەھىھ(بەش شەرت تولۇق بولغادا ھەدىس سەھىھ بولىدۇ)] [ئىمام مۇسلىم"سەھىھ مۇسلىم"ناملىق ئەسىرىدە رىۋايەت قىلغان]

ئۆمەر ئىبنى خەتتاب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ يەمەن ئەھلىدىن ئىسلام قوشۇنلىرىغا ئۇرۇشتا ياردەم بېرىدىغان غازاتچىلار جامائەتلىرى كەلگەندە ئۇلاردىن: سىلەرنىڭ ئاراكۆلاردا ئۇۋەيىس ئىبنى ئامىر بارمۇ؟ دەپ سورايتتى. ئاخىرى ئۇۋەيىس

رەھمەھۇللاھ يېتىپ كەلگەندە، ئۆمەر ئۇنىڭدىن: سەن ئۇۋەيس ئىبنى ئامىرمۇ؟ دەپ سورىدى. ئۇ: ھەئە، دېدى. ئۆمەر: سەن مۇراد قەبىلىسىنىڭ قەرەن دېگەن يېرىدىنمۇ؟ دېگەندە، ئۇ: ھەئە، دېدى. ئۆمەر: ئاق كېسىلىكىدىن بىر تەكچىلىك جايدىن باشقا ھەممە يېرىڭ ساقايدى، شۇنداقمۇ؟ دېگەندە. شۇنداق، دېدى. ئاناڭ بارمۇ؟ دېگەندە. ھەئە، دېدى. ئۆمەر: مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «سىلەرگە ئۇۋەيس ئىبنى ئامىر يەمەن ئەھلىنىڭ مۇراد قەبىلىسىنىڭ قەرەن دېگەن يېرىدىن كەلگەن يارەمچى قوشۇنى بىلەن بىللە كېلىدۇ. ئاللاھ ئۇنىڭ ئاق كېسىلىدىن تەكچىلىك جايدىن باشقا ھەممە يېرىگە شىپالىق بەرگەن. ئۇنىڭ بىر ئانىسى بار، ئۇ ئانىسىغا ۋاپادار. ئۇ بىرەر ئىشنىڭ يۈز بېرىشى ئۈچۈن ئاللاھ بىلەن قەسەم ئىچسە ئاللاھ بۇ ئىشنى رويابقا چىقىرىش بىلەن ئۇنىڭ قەسىمنى ئەمەلگە ئاشۇرۇپ بېرىدۇ. ئى ئۆمەر، ئەگەر قىلالىساڭ ساڭا مەغپىرەت تىلەپ دۇئا قىلىشنى سورىغىن» دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان ئىدىم. رەسۇلۇللاھنىڭ بۇ سۆزىدىن ئۇۋەيسنىڭ ئۆمەردىن ئەۋزەللىكى، يەنە ئۆمەرنىڭ گۇناھلىرى مەغپىرەت بولمىغان دەپ چۈشىنىلمەيدۇ. ئۆمەرنىڭ ئۇۋەيستىن ئەۋزەل ئىكەنلىكىدە ئالىملارنىڭ ئىجماسى بار. چۈنكى ئۇ تابىئى، ساھابە تابىئىلاردىن ئەۋزەل. ئەممۇ يۇقىرىدىكى ھەدىسىنىڭ مەزمۇنى ئۇۋەيسنىڭ دۇئاسى ئىجابەت بولىدىغان كىشى ئىكەنلىكىنى، ئۆمەرنىڭ ياخشىلىقنى زىيادە قىلىشقا يول كۆرسەتكەنلىكىنى، دۇئاسى ئىجابەت بولىدىغان كىشىنىڭ دۇئاسىنى غەنىمەت بىلگەنلىكىنى ئىپادىلەيدۇ. بۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئادەم ئەۋلادىنىڭ ئەڭ پەزىلەتلىكى تۇرۇپ بىزنى ئۆزىگە دۇئا قىلىشقا، دۇرۇت ئوقۇشقا ۋە ئۆزىگە يېقىنچىلىق سوراشقا بۇيرىغىنىغا ئوخشايدۇ. كىيىن ئۆمەر ئۇنىڭ ئۆزىگە مەغپىرەت تىلىشىنى تەلەپ قىلدى. ئۇۋەيس ئۇنىڭغا مەغپىرەت تىلىدى. ئۆمەر ئۇنىڭدىن: قەيەرگە بارماقچى؟ دەپ سورىدى. ئۇ: كۇفەگە، دېدى. ئۆمەر: كۇفەنىڭ ۋالىسىغا مۇسۇلمانلار خەزىنىسىدىن ساڭا يەتكۈدەك خىراجەت بېرىشى ئۈچۈن بىر پارچە خەت يېزىپ بېرەيمۇ؟ دېگەندە، ئۇ: مەن ئادەتتىكى كىشىلەردىن ۋە كەمبەغەللەردىن بولۇشنى ياخشى كۆرىمەن، دېدى. كېلەركى يىلى كۇفىنىڭ ئابرۇيلۇق كىشىلىرىدىن بىرى ھەجگە بېرىپ، ئۆمەر بىلەن ئۇچراشتى. ئۆمەر ئۇنىڭدىن ئۇۋەيس ھەققىدە سورىغاندى، ئۇ : ئۇ ئۆي-ماكانى ناچار ۋە سەرەمجانلىرى ئاز ھالدا قېلىپ قالدى، دەپ جاۋاب بەردى. ئۆمەر: مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «سىلەرگە ئۇۋەيس ئىبنى ئامىر يەمەن ئەھلىنىڭ مۇراد قەبىلىسىنىڭ قەرەن دېگەن يېرىدىن كەلگەن يارەمچى قوشۇنى بىلەن بىللە كېلىدۇ. ئاللاھ ئۇنىڭ ئاق كېسىلىدىن تەكچىلىك جايدىن باشقا ھەممە يېرىگە شىپالىق بەرگەن. ئۇنىڭ بىر ئانىسى بار، ئۇ ئانىسىغا ۋاپادار. ئۇ بىرەر ئىشنىڭ يۈز بېرىشى ئۈچۈن ئاللاھ بىلەن قەسەم ئىچسە ئاللاھ بۇ ئىشنى رويابقا چىقىرىش بىلەن ئۇنىڭ قەسىمنى ئەمەلگە ئاشۇرۇپ بېرىدۇ. ئى ئۆمەر، ئەگەر قىلالىساڭ ساڭا مەغپىرەت تىلەپ دۇئا قىلىشنى سورىغىن» دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان ئىدىم، دېدى. ئۇ كىشى ئۇۋەيسنىڭ يېنىغا كېلىپ: مەن ئۈچۈن ئاللاھدىن مەغپىرەت تىلىگىن، دېدى، ئۇۋەيس: سەن ياخشى سەپەردىن يېڭىلا كەلدىڭ، سەن مەن ئۈچۈن مەغپىرەت تىلىگىن، دېدى. ئۇۋەيس ئۇنىڭ ئۆمەر بىلەن ئۇچراشقانلىقىنى پەرەز قىلىپ ئۇنىڭدىن: سەن ئۆمەر بىلەن ئۇچراشتىڭمۇ؟ دېدى. ئۇ: ھەئە، دېدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇۋەيس ئۇنىڭ ئۈچۈن مەغپىرەت تىلىدى. ئۇزۇن ئۆتمەي بۇ ئىشنى كىشىلەر بىلىپ قېلىپ ئۇنىڭ يېنىغا كەلگىلى تۇردى.ئۇۋەيس ئۇ يەردىن كىشىلەر بىلمەيدىغان يەرگە كېتىپ قالدى

http://www.sunnah.global/hadeeth/ug/show/3436